

Insertion sort & Asymptotisk notation

Algorithms and Datastructures, F25, Lecture 2

Andreas Holck Høeg-Petersen

Department of Computer Science
Aalborg University

January 30, 2025

Opdateringer

- Løsninger på exercises kommer på et eller andet tidspunkt
- Fra evaluering:
  - ▶ Grupper?
  - ▶ Andet?

Outline

- 1 Insertion Sort
- 2 Loop invarianter og korrekthed
- 3 Exercises
- 4 Asymptotisk notation og analyse

Outline

- 1 Insertion Sort
- 2 Loop invarianter og korrekthed
- 3 Exercises
- 4 Asymptotisk notation og analyse

Sorteringsproblemet

En klassiker

Input En sekvens A af n tal $(a_1, a_2, \dots, a_n)$

Output En permutation $(a'_1, a'_2, \dots, a'_n)$ af A således at $a'_1 \leq a'_2 \leq \dots \leq a'_n$

Sorteringsproblemet

En klassiker

Input En sekvens A af n tal $(a_1, a_2, \dots, a_n)$

Output En permutation $(a'_1, a'_2, \dots, a'_n)$ af A således at $a'_1 \leq a'_2 \leq \dots \leq a'_n$

- Tallene vi sorterer kalder vi også **nøgler** (keys)

Sorteringsproblemet

En klassiker

Input En sekvens A af n tal $(a_1, a_2, \dots, a_n)$

Output En permutation $(a'_1, a'_2, \dots, a'_n)$ af A således at $a'_1 \leq a'_2 \leq \dots \leq a'_n$

- Tallene vi sorterer kalder vi også **nøgler** (keys)
  - ▶ Nøglerne er nogle gange forskellig fra den data, vi egentlig sorterer

Sorteringsproblemet

En klassiker

Input En sekvens A af n tal $(a_1, a_2, \dots, a_n)$

Output En permutation $(a'_1, a'_2, \dots, a'_n)$ af A således at $a'_1 \leq a'_2 \leq \dots \leq a'_n$

- Tallene vi sorterer kalder vi også **nøgler** (keys)
  - ▶ Nøglerne er nogle gange forskellig fra den data, vi egentlig sorterer
  - ▶ F.eks. kunne vi sortere brugere (**sattelit data**) på baggrund af deres alder (**nøgler**)

Sorteringsproblemet

En klassiker

Input En sekvens A af n tal $(a_1, a_2, \dots, a_n)$

Output En permutation $(a'_1, a'_2, \dots, a'_n)$ af A således at $a'_1 \leq a'_2 \leq \dots \leq a'_n$

- Tallene vi sorterer kalder vi også **nøgler** (keys)
  - ▶ Nøglerne er nogle gange forskellig fra den data, vi egentlig sorterer
  - ▶ F.eks. kunne vi sortere brugere (**sattelit data**) på baggrund af deres alder (**nøgler**)
- Sortering er tit et underproblem for mange andre problemer, der kan gøres nemmere ved først at sortere inputtet

Sorteringsproblemet

En klassiker

Input En sekvens A af n tal $(a_1, a_2, \dots, a_n)$

Output En permutation $(a'_1, a'_2, \dots, a'_n)$ af A således at $a'_1 \leq a'_2 \leq \dots \leq a'_n$

- Tallene vi sorterer kalder vi også **nøgler** (keys)
  - ▶ Nøglerne er nogle gange forskellig fra den data, vi egentlig sorterer
  - ▶ F.eks. kunne vi sortere brugere (**sattelit data**) på baggrund af deres alder (**nøgler**)
- Sortering er tit et underproblem for mange andre problemer, der kan gøres nemmere ved først at sortere inputtet
- Der findes mange sorteringsalgoritmer: merge sort, quicksort, bubble sort, heapsort, cocktail shaker sort, etc. . .

Sorteringsproblemet

En klassiker

Name	Best	Average	Worst	Memory	Stable	Method	Other notes
In-place merge sort	—	—	$n \log^2 n$	1	Yes	Merging	Can be implemented as a stable sort based on stable in-place merging [5]
Heapsort	$n \log n$	$n \log n$	$n \log n$	1	No	Selection	Used in several STL algorithms.
Insertion	$n \log n$	$n \log n$	$n^2 \log n$	1	Yes	Partitioning	Highly customizable but no filling in using the "three finger sort" algorithm [6]
Merge sort	$n \log n$	$n \log n$	$n \log n$	n	Yes	Merging	Variant of Heapsort.
Quicksort	$n \log n$	$n \log n$	n^2	1	No	Selection	When using a sort, it uses a sort.
Tree sort	$n \log n$	$n \log n$	$n \log n$	1	Yes	Insertion	Combines a block-based O(n) insertion merge algorithm [7] with a selection sort.
Block sort	n	$n \log n$	$n \log n$	1	Yes	Merging	An adaptive variant of Insertion sort, used in the standard library.
Smoothsort	n	$n \log n$	$n \log n$	1	No	Selection	Makes $n-1$ comparisons when the data is already sorted or reverse sorted.
Timsort	n	$n \log n$	$n \log n$	n	Yes	Insertion & Merging	Finds all the longest increasing subsequences in the log n .
Radix sort	n	$n \log n$	$n \log n$	n	Yes	Selection	Makes $n-1$ comparisons when the data is already sorted or reverse sorted.
Countsort	n	$n \log n$	$n \log n$	n	Yes	Insertion	Quicksort is usually done in place with O(log n) stack space [8].
Quicksort	$n \log n$	$n \log n$	n^2	1	No	Partitioning	Stable for a general insertion sort. It requires randomly permuting the input to maintain worst-case time complexity.
Library sort	$n \log n$	$n \log n$	n^2	n	No	Insertion	Stable for a general insertion sort. It requires randomly permuting the input to maintain worst-case time complexity.
Shell sort	$n \log n$	n^2	n^2	1	No	Insertion	Small code size.
Comb sort	$n \log n$	n^2	n^2	1	No	Exchanging	Faster than bubble sort on average.
Insertion sort	n	n^2	n^2	1	Yes	Insertion	O(n $\log n$) in the worst case, but more comparisons than heap sort or mergesort.
Bubble sort	n	n^2	n^2	1	Yes	Exchanging	Very code size.
Cocktail shaker sort	n	n^2	n^2	1	Yes	Exchanging	A variant of Bubble sort which sorts with small values at end of list.
Grainsort	n	n^2	n^2	1	Yes	Exchanging	Very code size.
Odd-even sort	n	n^2	n^2	1	Yes	Exchanging	Can be run in parallel processors easily.
Simple parallel sort	n	n^2	n^2	1	No	Selection	A variant of selection sort that sorts recursively, instead of just swapping the two items after each selection scan.
Steady sort	n	n^2	n^2	n	Yes	Selection	Stable with O(n) extra space, when using linked lists, or when made as a variant of Insertion Sort.
Selection sort	n^2	n^2	n^2	1	No	Selection	Instead of swapping the two items, it swaps the two items [9].
Exchange sort	n^2	n^2	n^2	1	No	Exchanging	Very code size.
Cycle sort	n^2	n^2	n^2	1	No	Selection	Insertion with exponentially optimal number of writes.

Figure: Screenshot fra Wikipedia

Insertion sort

Vores første sorteringsalgoritme!

- Vi starter med at kigge på **Insertion sort**
- Simple sorteringsalgoritme, effektiv for små værdier af n
  - ▶ Hvad mener jeg med n ?
  - ▶ Også effektiv for **næsten sorterede** sekvenser!
- Kan ligne sortering af kort:
  - ▶ Start med en tom hånd, kortbunken ligger på bordet
  - ▶ Tag et kort af gangen fra bunken
  - ▶ Søg i hånden til vi finder den korrekte position (fra højre til venstre)
  - ▶ Indsæt kortet på denne position

Insertion-Sort

Pseudo-kode

Insertion-Sort(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3      // Insert  $A[i]$  into the sorted sequence  $A[1 : i - 1]$ 
4       $j = i - 1$ 
5      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
6           $A[j + 1] = A[j]$ 
7           $j = j - 1$ 
8       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

Pseudo-kode

- Algoritmen tager et array $A[1 : n]$ som input
- Vedligeholder to sub-arrays
  - ▶ $A[1 : i - 1]$ er 'kortene på hånden' (altid sorteret)
  - ▶ $A[i : n]$ er 'kortene på bordet'

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

Pseudo-kode

- Algoritmen gør 3 ting i hver iteration:

- ▶ Find det element *key*, der skal placeres korrekt (i 'hånden')
- ▶ Gør plads i det sorterede sub-array ('hånden') ved at flytte større elementer en plads bagud
- ▶ Indsæt *key* på sin plads

INSERTION-SORT(*A*)

```
1  for i = 2 to n
2      key = A[i]
3      j = i - 1
4      while j > 0 and A[j] > key
5          A[j + 1] = A[j]
6          j = j - 1
7      A[j + 1] = key
```

Insertion sort

Pseudo-kode

- Algoritmen gør 3 ting i hver iteration:

- ▶ Find det element *key*, der skal placeres korrekt (i 'hånden')
- ▶ Gør plads i det sorterede sub-array ('hånden') ved at flytte større elementer en plads bagud
- ▶ Indsæt *key* på sin plads

INSERTION-SORT(*A*)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```


Insertion sort

Pseudo-kode

- Algoritmen gør 3 ting i hver iteration:

- ▶ Find det element key , der skal placeres korrekt (i 'hånden')
- ▶ Gør plads i det sorterede sub-array ('hånden') ved at flytte større elementer en plads bagud
- ▶ Indsæt key på sin plads

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

Pseudo-kode

- Algoritmen gør 3 ting i hver iteration:

- ▶ Find det element *key*, der skal placeres korrekt (i 'hånden')
- ▶ Gør plads i det sorterede sub-array ('hånden') ved at flytte større elementer en plads bagud
- ▶ **Indsæt *key* på sin plads**

INSERTION-SORT(*A*)

```
1  for i = 2 to n
2      key = A[i]
3      j = i - 1
4      while j > 0 and A[j] > key
5          A[j + 1] = A[j]
6          j = j - 1
7      A[j + 1] = key
```

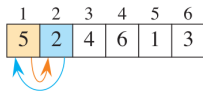
Insertion sort

Eksempel

Insertion sort

Eksempel

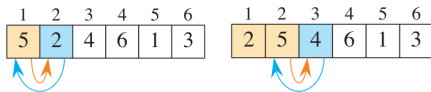
Figure: Insertion sort example on input [5, 2, 4, 6, 1, 3]

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

Eksempel

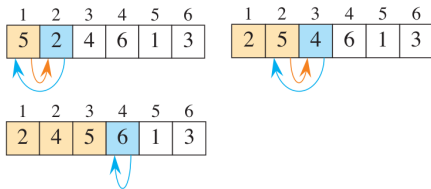
Figure: Insertion sort example on input [5, 2, 4, 6, 1, 3]

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

Eksempel

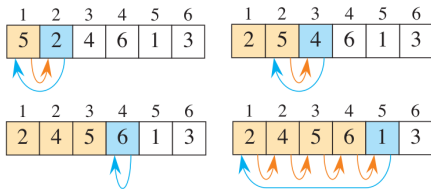
Figure: Insertion sort example on input [5, 2, 4, 6, 1, 3]

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

Eksempel

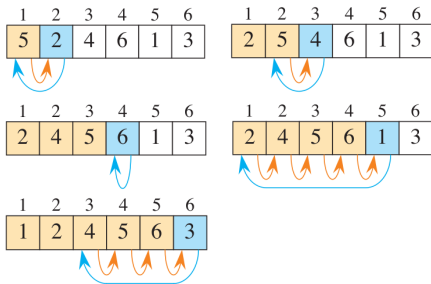
Figure: Insertion sort example on input [5, 2, 4, 6, 1, 3]

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

Eksempel

Figure: Insertion sort example on input [5, 2, 4, 6, 1, 3]

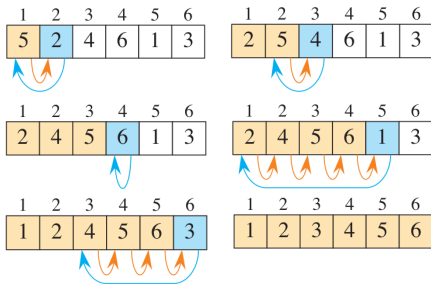
INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```


Insertion sort

Eksempel

Figure: Insertion sort example on input [5, 2, 4, 6, 1, 3]

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Insertion sort

GIF!

Outline

- 1 Insertion Sort
- 2 Loop invarianter og korrekthed
- 3 Exercises
- 4 Asymptotisk notation og analyse

Loop invarianter

Introduktion

Når vi ser på algoritmer skal vi gerne kunne argumentere for, at algoritmen faktisk virker — og endnu bedre, vi skal gerne kunne **bevise** det! En type korrekthedsbevis er ved hjælp af **loop invarianter**.

- En **invariant** er en egenskab, der *ikke* varierer; altså altid er sand

Loop invarianter

Introduktion

Når vi ser på algoritmer skal vi gerne kunne argumentere for, at algoritmen faktisk virker — og endnu bedre, vi skal gerne kunne **bevise** det! En type korrekthedsbevis er ved hjælp af **loop invarianter**.

- En **invariant** er en egenskab, der *ikke* varierer; altså altid er sand
- Vi leder efter en egenskab, der relaterer sig til algoritmens opgave

Loop invarianter

Introduktion

Når vi ser på algoritmer skal vi gerne kunne argumentere for, at algoritmen faktisk virker — og endnu bedre, vi skal gerne kunne **bevise** det! En type korrekthedsbevis er ved hjælp af **loop invarianter**.

- En **invariant** er en egenskab, der *ikke* varierer; altså altid er sand
- Vi leder efter en egenskab, der relaterer sig til algoritmens opgave
- Vi vil så gerne vise, at

Loop invarianter

Introduktion

Når vi ser på algoritmer skal vi gerne kunne argumentere for, at algoritmen faktisk virker — og endnu bedre, vi skal gerne kunne **bevise** det! En type korrekthedsbevis er ved hjælp af **loop invarianter**.

- En **invariant** er en egenskab, der *ikke* varierer; altså altid er sand
- Vi leder efter en egenskab, der relaterer sig til algoritmens opgave
- Vi vil så gerne vise, at
  - ▶ Invarianten er sand når vi starter den første iteration (**initialization**)

Loop invarianter

Introduktion

Når vi ser på algoritmer skal vi gerne kunne argumentere for, at algoritmen faktisk virker — og endnu bedre, vi skal gerne kunne **bevise** det! En type korrekthedsbevis er ved hjælp af **loop invarianter**.

- En **invariant** er en egenskab, der *ikke* varierer; altså altid er sand
- Vi leder efter en egenskab, der relaterer sig til algoritmens opgave
- Vi vil så gerne vise, at
  - ▶ Invarianten er sand når vi starter den første iteration (**initialization**)
  - ▶ Hvis den er sand, når en iteration starter, er den også sand, når iterationen slutter (**maintenance**)

Loop invarianter

Introduktion

Når vi ser på algoritmer skal vi gerne kunne argumentere for, at algoritmen faktisk virker — og endnu bedre, vi skal gerne kunne **bevise** det! En type korrekthedsbevis er ved hjælp af **loop invarianter**.

- En **invariant** er en egenskab, der *ikke* varierer; altså altid er sand
- Vi leder efter en egenskab, der relaterer sig til algoritmens opgave
- Vi vil så gerne vise, at
  - ▶ Invarianten er sand når vi starter den første iteration (**initialization**)
  - ▶ Hvis den er sand, når en iteration starter, er den også sand, når iterationen slutter (**maintenance**)
  - ▶ Loopet terminerer på et tidspunkt, og invariantens egenskab kan nu bruges til at vise algoritmens korrekthed

Loop invarianter

Insertion sort

Loop invarianter

Insertion sort

Initialization

- Før den første iteration er $i = 2$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Initialization

- Før den første iteration er $i = 2$
- Sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ består kun af et element $A[1]$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Initialization

- Før den første iteration er $i = 2$
- Sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ består kun af et element $A[1]$
- Dette element er det samme, som oprindeligt var i $A[1]$ (for vi har ikke ændret noget)

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Initialization

- Før den første iteration er $i = 2$
- Sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ består kun af et element $A[1]$
- Dette element er det samme, som oprindeligt var i $A[1]$ (for vi har ikke ændret noget)
- Et array med kun 1 element er per definition sorteret

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Maintenance

- While-løkken flytter **et** element fra $A[i]$ til dets korrekte plads i $A[1 : i]$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Maintenance

- While-løkken flytter **et** element fra $A[i]$ til dets korrekte plads i $A[1 : i]$
- Sub-arrayet indeholder nu stadig de oprindelige elementer fra $A[1 : i]$, stadig i sorteret orden

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Maintenance

- While-løkken flytter **et** element fra $A[i]$ til dets korrekte plads i $A[1 : i]$
- Sub-arrayet indeholder nu stadig de oprindelige elementer fra $A[1 : i]$, stadig i sorteret orden
- Når vi inkrementerer i opretholdes loop-invarianten

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Maintenance

- While-løkken flytter **et** element fra $A[i]$ til dets korrekte plads i $A[1 : i]$
- Sub-arrayet indeholder nu stadig de oprindelige elementer fra $A[1 : i]$, stadig i sorteret orden
- Når vi inkrementerer i opretholdes loop-invarianten
- NB: I teorien burde vi have lavet samme øvelse for while-løkken selv, men...

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Termination

- For-løkken stopper når i er større end n . Da i starter ved 2 og inkrementeres i hver iteration, vil løkken terminere når $i = n + 1$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Termination

- For-løkken stopper når i er større end n . Da i starter ved 2 og inkrementeres i hver iteration, vil løkken terminere når $i = n + 1$
- Indsætter vi $n + 1$ i loop-invarianten får vi $A[1 : (n + 1) - 1] = A[1 : n]$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Termination

- For-løkken stopper når i er større end n . Da i starter ved 2 og inkrementeres i hver iteration, vil løkken terminere når $i = n + 1$
- Indsætter vi $n + 1$ i loop-invarianten får vi $A[1 : (n + 1) - 1] = A[1 : n]$
- Altså får vi, at $A[1 : n]$ indeholder alle de oprindelige elementer, men nu i sorteret rækkefølge

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Loop invarianter

Insertion sort

Termination

- For-løkken stopper når i er større end n . Da i starter ved 2 og inkrementeres i hver iteration, vil løkken terminere når $i = n + 1$
- Indsætter vi $n + 1$ i loop-invarianten får vi $A[1 : (n + 1) - 1] = A[1 : n]$
- Altså får vi, at $A[1 : n]$ indeholder alle de oprindelige elementer, men nu i sorteret rækkefølge
- Eftersom $A[1 : n]$ er hele arrayet, kan vi konkludere, at A er sorteret og algoritmen er **korrekt**

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Loop invariant

Ved begyndelse af hver iteration af **for-løkken** består sub-arrayet $A[1 : i - 1]$ af de oprindelige elementer i $A[1 : i - 1]$ men i sorteret rækkefølge.

Outline

- 1 Insertion Sort
- 2 Loop invarianter og korrekthed
- 3 Exercises
- 4 Asymptotisk notation og analyse

Exercises!

Yay!

AALBORG
UNIVERSITET

Outline

- 1 Insertion Sort
- 2 Loop invarianter og korrekthed
- 3 Exercises
- 4 Asymptotisk notation og analyse

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

tid $\times$ antal gange

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$c_1 \times n$

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$$c_1 \times n$$

$$c_2 \times n - 1$$

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$$c_1 \times n$$

$$c_2 \times n - 1$$

$$c_3 \times n - 1$$

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$$c_1 \times n$$

$$c_2 \times n - 1$$

$$c_3 \times n - 1$$

$$c_4 \times \sum_{i=2}^n t_i$$

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$$c_1 \times n$$

$$c_2 \times n - 1$$

$$c_3 \times n - 1$$

$$c_4 \times \sum_{i=2}^n t_i$$

$$c_5 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$$

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$$c_1 \times n$$

$$c_2 \times n - 1$$

$$c_3 \times n - 1$$

$$c_4 \times \sum_{i=2}^n t_i$$

$$c_5 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$$

$$c_6 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$$

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$$c_1 \times n$$

$$c_2 \times n - 1$$

$$c_3 \times n - 1$$

$$c_4 \times \sum_{i=2}^n t_i$$

$$c_5 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$$

$$c_6 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$$

$$c_7 \times n - 1$$

Tidskompleksitet

Recap

Vi så i sidste uge, hvordan vi i lidt grove træk kan angive køretiden på en algoritme. Lad os prøve på INSERTION-SORT! Vi siger, at while-løkken kører t_i gange for en eller anden værdi af i :

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

$$c_1 \times n$$

$$c_2 \times n - 1$$

$$c_3 \times n - 1$$

$$c_4 \times \sum_{i=2}^n t_i$$

$$c_5 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$$

$$c_6 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$$

$$c_7 \times n - 1$$

Hmm... Hvad er best case? Hvad er worst case?

Tidskompleksitet

Recap

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

```
 $c_1 \times n$ 
 $c_2 \times n - 1$ 
 $c_3 \times n - 1$ 
 $c_4 \times \sum_{i=2}^n t_i$ 
 $c_5 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$ 
 $c_6 \times \sum_{i=2}^n (t_i - 1)$ 
 $c_7 \times n - 1$ 
```

Tidskompleksitet

Recap

Best case A er allerede sorteret, og vi kommer aldrig ind i while-løkken $\Rightarrow t_i = 0$ for alle $i = 2 \dots n$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

```
 $c_1 \times n$ 
 $c_2 \times n - 1$ 
 $c_3 \times n - 1$ 
 $c_4 \times n - 1$ 
 $c_5 \times 0$ 
 $c_6 \times 0$ 
 $c_7 \times n - 1$ 
```

Tidskompleksitet

Recap

Best case A er allerede sorteret, og vi kommer aldrig ind i while-løkken $\Rightarrow t_i = 0$ for alle $i = 2 \dots n$

Worst case A er omvendt sorteret, og vi skal helt i bund hver gang $\Rightarrow t_i = i$ for alle $i = 2 \dots n$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

```
 $c_1 \times n$ 
 $c_2 \times n - 1$ 
 $c_3 \times n - 1$ 
 $c_4 \times \sum_{i=2}^n i$ 
 $c_5 \times \sum_{i=2}^n (i - 1)$ 
 $c_6 \times \sum_{i=2}^n (i - 1)$ 
 $c_7 \times n - 1$ 
```

Tidskompleksitet

Recap

Best case A er allerede sorteret, og vi kommer aldrig ind i while-løkken $\Rightarrow t_i = 0$ for alle $i = 2 \dots n$

Worst case A er omvendt sorteret, og vi skal helt i bund hver gang $\Rightarrow t_i = i$ for alle $i = 2 \dots n$

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

tid $\times$ antal gange

```
 $c_1 \times n$ 
 $c_2 \times n - 1$ 
 $c_3 \times n - 1$ 
 $c_4 \times \frac{n(n+1)}{2} - 1$ 
 $c_5 \times \frac{n(n-1)}{2}$ 
 $c_6 \times \frac{n(n-1)}{2}$ 
 $c_7 \times n - 1$ 
```

Og husk, vi er primært interesseret i worst case. Men det efterlader os så med...

$$T(N) = c_1 n + c_2(n-1) + c_3(n-1) + c_4 \left(\frac{n(n+1)}{2} - 1 \right) \\ + c_5 \left(\frac{n(n-1)}{2} \right) + c_6 \left(\frac{n(n-1)}{2} \right) + c_7(n-1)$$

Og husk, vi er primært interesseret i worst case. Men det efterlader os så med...

$$\begin{aligned}T(N) &= c_1 n + c_2(n-1) + c_3(n-1) + c_4 \left(\frac{n(n+1)}{2} - 1 \right) \\&\quad + c_5 \left(\frac{n(n-1)}{2} \right) + c_6 \left(\frac{n(n-1)}{2} \right) + c_7(n-1) \\&= \left(\frac{c_4}{2} + \frac{c_5}{2} + \frac{c_6}{2} \right) n^2 + \left(c_1 + c_2 + c_3 + \frac{c_4}{2} - \frac{c_5}{2} - \frac{c_6}{2} + c_7 \right) n \\&\quad - (c_2 + c_3 + c_4 + c_7)\end{aligned}$$

Og husk, vi er primært interesseret i worst case. Men det efterlader os så med...

$$\begin{aligned}T(N) &= c_1 n + c_2(n-1) + c_3(n-1) + c_4 \left(\frac{n(n+1)}{2} - 1 \right) \\&\quad + c_5 \left(\frac{n(n-1)}{2} \right) + c_6 \left(\frac{n(n-1)}{2} \right) + c_7(n-1) \\&= \left(\frac{c_4}{2} + \frac{c_5}{2} + \frac{c_6}{2} \right) n^2 + \left(c_1 + c_2 + c_3 + \frac{c_4}{2} - \frac{c_5}{2} - \frac{c_6}{2} + c_7 \right) n \\&\quad - (c_2 + c_3 + c_4 + c_7) \\&= an^2 + bn + c\end{aligned}$$

Asymptotisk analyse

Order of growth

Det leder os videre til en ny måde at tale om kompleksitet på, nemlig i termer af **order of growth**.

- Den eksakte køretid er sjældent særligt relevant — vi vil hellere abstrahere
- For små inputs er kørtiden også irrelevant (computere er hurtige!)
- For store inputs er konstanter og små termer irrelevante — det essentielle er, hvordan kørtiden **udvikler sig** som en funktion af n
- Vi studerer derfor **asymptotisk køretid**
  - ▶ Hvordan vokser kørtiden, når inputtet bliver større?

Asymptotisk notation

Big-Oh, Big-Omega, Big-Theta

Målet med asymptotisk analyse er forenkle udtrykket for køretiden ved at abstrahere irrelevante og svært forudsigelige faktorer væk og istedet fange 'essensen' af $T(n)$ — nemlig den dominerende term, når n går mod ∞ .

Asymptotisk notation

Big-Oh, Big-Omega, Big-Theta

Målet med asymptotisk analyse er forenkle udtrykket for køretiden ved at abstrahere irrelevante og svært forudsigelige faktorer væk og istedet fange 'essensen' af $T(n)$ — nemlig den dominerende term, når n går mod ∞ .

Vi har 3 notationer, vi bruger:

Big-Oh, O Asymptotisk **upper bound**

Big-Omega, Ω Asymptotisk **lower bound**

Big-Theta, Θ Asymptotisk **tight bound**

Både O , Ω og Θ definerer **sæt af funktioner**, som en funktion for tidskompleksiteten kan høre til.

Asymptotisk notation

Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Asymptotisk notation

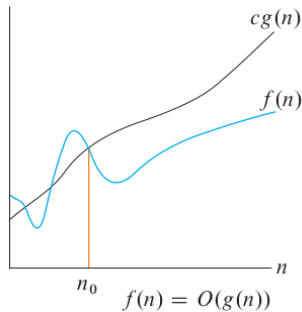
Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = O(g(n))$ hvis $T(n) \in O(g(n))$

Asymptotisk notation

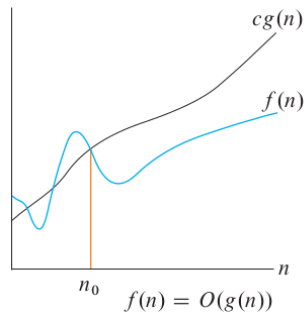
Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = O(g(n))$ hvis $T(n) \in O(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk langsommere end $g(n)$

Asymptotisk notation

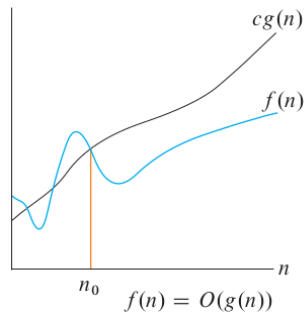
Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = O(g(n))$ hvis $T(n) \in O(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk langsommere end $g(n)$
- Eksempler:

Asymptotisk notation

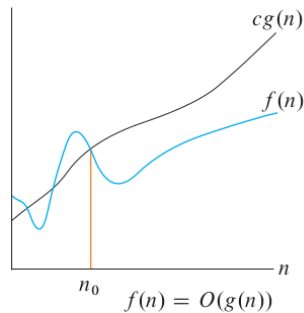
Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = O(g(n))$ hvis $T(n) \in O(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk langsommere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = O(n^3)$

Asymptotisk notation

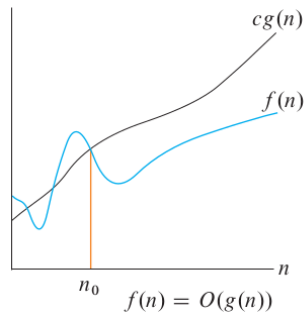
Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = O(g(n))$ hvis $T(n) \in O(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk langsommere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = O(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = O(n^4)$

Asymptotisk notation

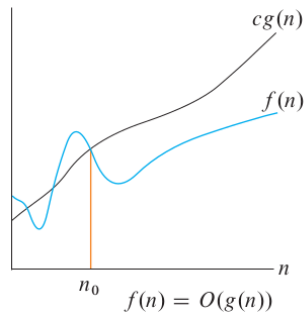
Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = O(g(n))$ hvis $T(n) \in O(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk langsommere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = O(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = O(n^4)$
  - ▶ $T(n) = 2^n + 41n^27 = O(2^n)$

Asymptotisk notation

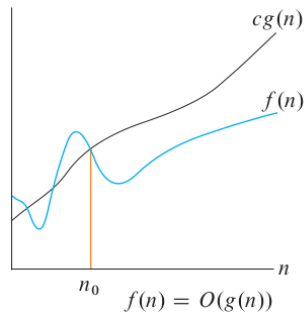
Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = O(g(n))$ hvis $T(n) \in O(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk langsommere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = O(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = O(n^4)$
  - ▶ $T(n) = 2^n + 41n^27 = O(2^n)$
  - ▶ $T(n) = 100 = O(1)$

Asymptotisk notation

Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Eksempel:

Asymptotisk notation

Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Eksempel:

- Vi vil vise, at funktionen $f(n) = n^2 + 1000n + 500 = O(n^2)$

Asymptotisk notation

Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Eksempel:

- Vi vil vise, at funktionen $f(n) = n^2 + 1000n + 500 = O(n^2)$
- Vi skal dermed finde c og n_0 således, at $n^2 + 1000n + 500 \leq cn^2$ for alle $n \geq n_0$

Asymptotisk notation

Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Eksempel:

- Vi vil vise, at funktionen $f(n) = n^2 + 1000n + 500 = O(n^2)$
- Vi skal dermed finde c og n_0 således, at $n^2 + 1000n + 500 \leq cn^2$ for alle $n \geq n_0$
- Vi dividerer begge sider med n^2 , hvilket giver $1 + 1000/n + 500/n^2 \leq c$

Asymptotisk notation

Big-Oh

Definition (Big-Oh, O)

For en given funktion $g(n)$ er $O(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$O(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq f(n) \leq cg(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Eksempel:

- Vi vil vise, at funktionen $f(n) = n^2 + 1000n + 500 = O(n^2)$
- Vi skal dermed finde c og n_0 således, at $n^2 + 1000n + 500 \leq cn^2$ for alle $n \geq n_0$
- Vi dividerer begge sider med n^2 , hvilket giver $1 + 1000/n + 500/n^2 \leq c$
- Her skulle det være nemt at se, at jo større n_0 , jo mindre et c kan vi klare os med — f.eks. ved $n_0 = 2$ bliver venstresiden af uligheden 629, og vi kan vælge et hvilket som helst $c \geq 629$. Hvis vi vælger $n_0 = 100$ kan vi vælge et $c \geq 11.05$

Asymptotisk notation

Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Asymptotisk notation

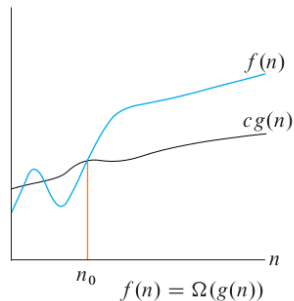
Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = \Omega(g(n))$ hvis $T(n) \in \Omega(g(n))$

Asymptotisk notation

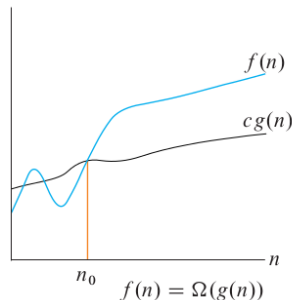
Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = \Omega(g(n))$ hvis $T(n) \in \Omega(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk hurtigere end $g(n)$

Asymptotisk notation

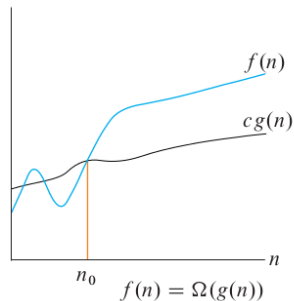
Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = \Omega(g(n))$ hvis $T(n) \in \Omega(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk hurtigere end $g(n)$
- Eksempler:

Asymptotisk notation

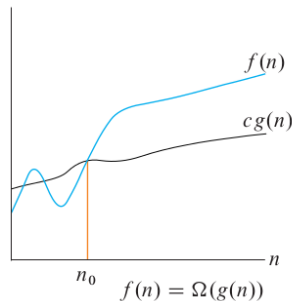
Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = \Omega(g(n))$ hvis $T(n) \in \Omega(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk hurtigere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Omega(n^3)$

Asymptotisk notation

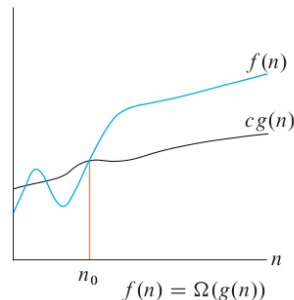
Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = \Omega(g(n))$ hvis $T(n) \in \Omega(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk hurtigere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Omega(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Omega(n)$

Asymptotisk notation

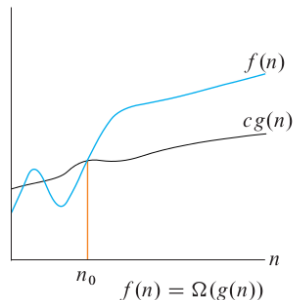
Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = \Omega(g(n))$ hvis $T(n) \in \Omega(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk hurtigere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Omega(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Omega(n)$
  - ▶ $T(n) = 2^n + 41n^{27} = \Omega(2^n)$

Asymptotisk notation

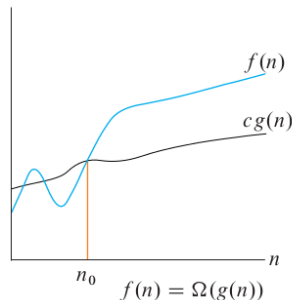
Big-Omega

Definition (Big-Omega, Ω)

For en given funktion $g(n)$ er $\Omega(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq cg(n) \leq f(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Vi skriver $T(n) = \Omega(g(n))$ hvis $T(n) \in \Omega(g(n))$
- Intuition: $T(n)$ vokser asymptotisk hurtigere end $g(n)$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Omega(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Omega(n)$
  - ▶ $T(n) = 2^n + 41n^{27} = \Omega(2^n)$
  - ▶ $T(n) = 100 = \Omega(1)$

Asymptotisk notation

Big-Theta

Definition (Big-Theta, Θ)

For en given funktion $g(n)$ er $\Theta(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c_1, c_2 \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq c_1 g(n) \leq f(n) \leq c_2 g(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

Asymptotisk notation

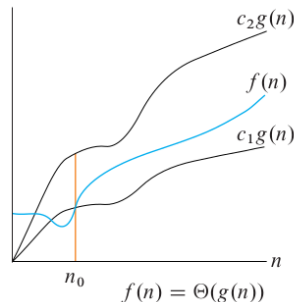
Big-Theta

Definition (Big-Theta, Θ)

For en given funktion $g(n)$ er $\Theta(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c_1, c_2 \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq c_1g(n) \leq f(n) \leq c_2g(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Intuition: $g(n)$ er et asymptotisk tight bound for $T(n)$

Asymptotisk notation

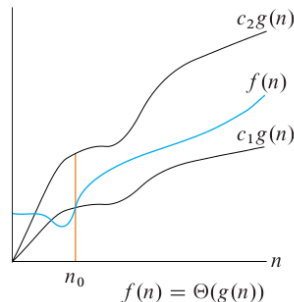
Big-Theta

Definition (Big-Theta, Θ)

For en given funktion $g(n)$ er $\Theta(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c_1, c_2 \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq c_1g(n) \leq f(n) \leq c_2g(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Intuition: $g(n)$ er et asymptotisk tight bound for $T(n)$
- Theorem: for to funktioner $f(n)$ og $g(n)$ har vi at $f(n) = \Theta(g(n))$ hvis og kun hvis $f(n) = \Omega(g(n))$ og $f(n) = O(g(n))$

Asymptotisk notation

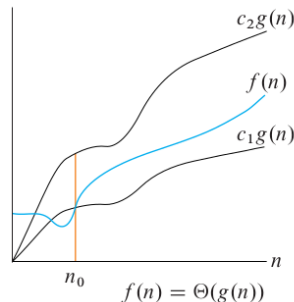
Big-Theta

Definition (Big-Theta, Θ)

For en given funktion $g(n)$ er $\Theta(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c_1, c_2 \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq c_1g(n) \leq f(n) \leq c_2g(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Intuition: $g(n)$ er et asymptotisk tight bound for $T(n)$
- Theorem: for to funktioner $f(n)$ og $g(n)$ har vi at $f(n) = \Theta(g(n))$ hvis og kun hvis $f(n) = \Omega(g(n))$ og $f(n) = O(g(n))$
- Eksempler:

Asymptotisk notation

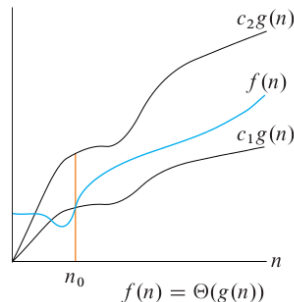
Big-Theta

Definition (Big-Theta, Θ)

For en given funktion $g(n)$ er $\Theta(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c_1, c_2 \text{ og } n_0 \text{ sådan at } 0 \leq c_1g(n) \leq f(n) \leq c_2g(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Intuition: $g(n)$ er et asymptotisk tight bound for $T(n)$
- Theorem: for to funktioner $f(n)$ og $g(n)$ har vi at $f(n) = \Theta(g(n))$ hvis og kun hvis $f(n) = \Omega(g(n))$ og $f(n) = O(g(n))$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Theta(n^3)$

Asymptotisk notation

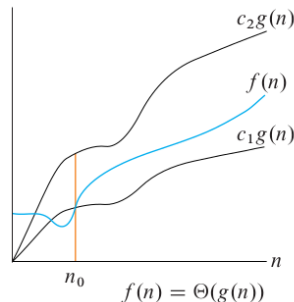
Big-Theta

Definition (Big-Theta, Θ)

For en given funktion $g(n)$ er $\Theta(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c_1, c_2 \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq c_1g(n) \leq f(n) \leq c_2g(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Intuition: $g(n)$ er et asymptotisk tight bound for $T(n)$
- Theorem: for to funktioner $f(n)$ og $g(n)$ har vi at $f(n) = \Theta(g(n))$ hvis og kun hvis $f(n) = \Omega(g(n))$ og $f(n) = O(g(n))$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Theta(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 2^n + 41n^{27} = \Theta(2^n)$

Asymptotisk notation

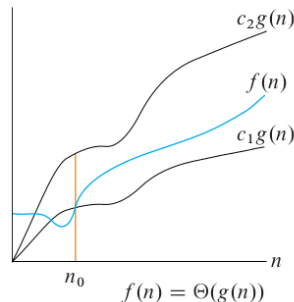
Big-Theta

Definition (Big-Theta, Θ)

For en given funktion $g(n)$ er $\Theta(g(n))$ det sæt af funktioner, således at

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) : \text{der eksisterer positive konstanter } c_1, c_2 \text{ og } n_0 \\ \text{sådan at } 0 \leq c_1g(n) \leq f(n) \leq c_2g(n) \text{ for alle } n \geq n_0\}$$

- Intuition: $g(n)$ er et asymptotisk tight bound for $T(n)$
- Theorem: for to funktioner $f(n)$ og $g(n)$ har vi at $f(n) = \Theta(g(n))$ hvis og kun hvis $f(n) = \Omega(g(n))$ og $f(n) = O(g(n))$
- Eksempler:
  - ▶ $T(n) = 23n^3 + 1000n = \Theta(n^3)$
  - ▶ $T(n) = 2^n + 41n^{27} = \Theta(2^n)$
  - ▶ $T(n) = 100 = \Theta(1)$

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$
- Ignorer mindre termer

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$
- Ignorer mindre termer
  - ▶ $T(n) = n^3 + 1000n^2 - n \log n + 13n = \Theta(n^3)$

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$
- Ignorer mindre termer
  - ▶ $T(n) = n^3 + 1000n^2 - n \log n + 13n = \Theta(n^3)$
- Hvordan identificerer man mindre termer?

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$
- Ignorer mindre termer
  - ▶ $T(n) = n^3 + 1000n^2 - n \log n + 13n = \Theta(n^3)$
- Hvordan identificerer man mindre termer?
  - ▶ $c < \log n < n < n \log n < n^a < b^n < n!$

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$
- Ignorer mindre termer
  - ▶ $T(n) = n^3 + 1000n^2 - n \log n + 13n = \Theta(n^3)$
- Hvordan identificerer man mindre termer?
  - ▶ $c < \log n < n < n \log n < n^a < b^n < n!$
  - ▶ Konstant, logaritmisk, log linear, polynomial, eksponentiel, fakultet

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$
- Ignorer mindre termer
  - ▶ $T(n) = n^3 + 1000n^2 - n \log n + 13n = \Theta(n^3)$
- Hvordan identificerer man mindre termer?
  - ▶ $c < \log n < n < n \log n < n^a < b^n < n!$
  - ▶ Konstant, logaritmisk, log linear, polynomial, eksponentiel, fakultet

Asymptotisk notation

Tips og tricks

Denne nemme måde ('ingeniørmetoden') til at bruge asymptotisk notation:

- Ignorer indledende konstanter
  - ▶ $T(n) = 1000n^2 = \Theta(n^2)$
- Ignorer mindre termer
  - ▶ $T(n) = n^3 + 1000n^2 - n \log n + 13n = \Theta(n^3)$
- Hvordan identificerer man mindre termer?
  - ▶ $c < \log n < n < n \log n < n^a < b^n < n!$
  - ▶ Konstant, logaritmisk, log linear, polynomial, eksponentiel, fakultet

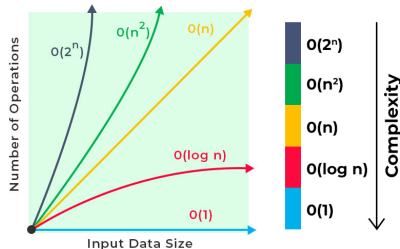

Figure: Source: <https://www.geeksforgeeks.org/what-is-logarithmic-time-complexity/>

Asymptotisk analyse

Insertion sort

Vi slutter, hvor vi startede — med Insertion-Sort. Nu da vi kender til asymptotisk analyse og notation, kan vi så gribe vores analyse lidt lettere an?

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

Asymptotisk analyse

Insertion sort

Vi slutter, hvor vi startede — med Insertion-Sort. Nu da vi kender til asymptotisk analyse og notation, kan vi så gribe vores analyse lidt lettere an?

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

- Vi ser, at hele algoritmen er pakket ind i en for-løkke, der kører $\Theta(n)$ gange

Asymptotisk analyse

Insertion sort

Vi slutter, hvor vi startede — med Insertion-Sort. Nu da vi kender til asymptotisk analyse og notation, kan vi så gribe vores analyse lidt lettere an?

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

- Vi ser, at hele algoritmen er pakket ind i en for-løkke, der kører $\Theta(n)$ gange
- Vi ser, at der i for-løkken er en while-løkke, der i worst case selv kører $\Theta(n)$ gange

Asymptotisk analyse

Insertion sort

Vi slutter, hvor vi startede — med Insertion-Sort. Nu da vi kender til asymptotisk analyse og notation, kan vi så gribe vores analyse lidt lettere an?

INSERTION-SORT(A)

```
1  for  $i = 2$  to  $n$ 
2       $key = A[i]$ 
3       $j = i - 1$ 
4      while  $j > 0$  and  $A[j] > key$ 
5           $A[j + 1] = A[j]$ 
6           $j = j - 1$ 
7       $A[j + 1] = key$ 
```

- Vi ser, at hele algoritmen er pakket ind i en for-løkke, der kører $\Theta(n)$ gange
- Vi ser, at der i for-løkken er en while-løkke, der i worst case selv kører $\Theta(n)$ gange
- Resten af linierne er konstanter, altså har vi $T(n) = \Theta(n) \cdot \Theta(n) = \Theta(n^2)$

Dagens temaer

Opsummering

- Vi har mødt vores første sorteringsalgoritme — Insertion-Sort!
  - ▶ Simpel at implementere og forstå
  - ▶ God til næsten sorterede sekvenser
  - ▶ Den asymptotiske worst case køretid er kvadratisk
- Loop invarianter og korrekthed
  - ▶ Initialization, maintenance og termination
- Asymptotisk analyse og notation
  - ▶ O, Ω, Θ

Tak for i dag!

Flere exercises..

Den bedste måde ikke at snyde sig selv på er lave exercises!

AALBORG
UNIVERSITET